

Lier kommune

Sektor for
samfunnsutvikling

Miljøverndepartementet

Pb 8013 Dep
0030 Oslo

Vår ref: JAF/2007/1847/K10

Deres ref: 2006003436-/GH

Lier 08.11.2007

Utkast til lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner

Uttalelse fra Lier kommune

Lier formannskap behandlet Lier kommunes uttalelse til høringsutkastet 25/10-07.
Utskrift fra møteboka vedlegges.

Med vennlig hilsen

Jon Arvid Fossum
Planlegger

Vedlegg: Utskrift av møtebok formannskapet

Lier kommune støtter uttalelsen fra Oslo og Omland Friluftsråd, merket UTKAST datert 01.10.07.”

Siri Loe Sveres forslag til pkt. 1 ble vedtatt med 9 stemmer (4H,1AP,2FRP,KRF,SP) mot 4 stemmer (2AP,SV,V) avgitt for rådmannens forslag.

Per Hægstads forslag til pkt. 2 ble vedtatt med 9 stemmer (3H,3AP,KRF,SV,V) mot 4 stemmer (1H,2FRP,SP) avgitt for rådmannens forslag til pkt. 2.

Per Hægstads forslag til nytt pkt 2A ble vedtatt enstemmig.

Rådmannens saksutredning:

BAKGRUNN FOR SAKEN

Miljøverndepartementet har sendt ”Utkast til lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka)” til berørte kommuner til uttalelse. Høringsfristen er satt til 15/11-07. Utkastet til lov vil ha konsekvenser av både praktisk og prinsipiell karakter. Rådmannen mener det er riktig at uttalelsen gis av formannskapet eller kommunestyret.

VIKTIGE PUNKTER I SAKEN

Regjeringen har gått inn for å innføre et særskilt lovfestet vern av Osломarka. Intensjonen er å bevare Osломarkas kvaliteter for idrett, friluftsliv og rekreasjon. I Lier kommune gjelder dette Vestmarka og Kjekstadmarka og berører til sammen ca. 40km². Vestmarka og Kjekstadmarka er viktige friluftsområder for Liers befolkning med et omfattende sti- og løypenett. Det drives aktivt skogbruk i begge marker. Det foreslås et generelt forbud mot bygge- og anleggstiltak innenfor markagrensen og en mer sentralisert forvaltning i markasaker. Skogsdriften berøres lite av lovforslaget. Rådmannen er enig i intensjonene om å bevare Osломarka, men tror ikke en ny lov og sentralisert forvaltning er det riktige virkemiddelet. Rådmannen foreslår at marka fortsatt forvaltes lokalt i kommunene basert på dagens lovverk og at de viktigste nasjonale hensyn sikres gjennom rikspolitiske retningslinjer til plan- og bygningsloven.

PRESENTASJON AV NY LOV

Hensikten med lovutkastet er å sikre grensene for og naturkvalitetene i Marka i et langsiktig perspektiv. Etter lovutkastet skal grensene fastsettes av Kongen. Inntil grensen kan fastsettes med hjemmel i ny lov, vil en midlertidig grense bli fastsatt gjennom rikspolitisk bestemmelse etter plan- og bygningsloven. I Lier kommune gjelder dette Vestmarka og Kjekstadmarka.

Som utgangspunkt foreslås det et generelt forbud mot bygge- og anleggstiltak innenfor markagrensen. Forbudet er i lovutkastet utformet som en videreføring av det forbudet som følger av gjeldende kommuneplaner vedtatt etter plan- og bygningsloven. Det betyr at tiltak som gjelder annet enn landbruk, naturvern og friluftsliv som utgangspunkt er forbudt.

Bestemmelsen gjelder foran eldre reguleringsplaner og bebyggelsesplaner med rettsvirkning når ny lov trer i kraft. Nye planer kan bare vedtas innenfor nærmere angitte rammer.

I lovutkastet foreslås egne bestemmelser med nærmere retningslinjer for etablering av idrettsanlegg og anlegg av løyper og stier. Det kreves tillatelse fra kommunen etter markaloven. For anlegg av større løyper kreves det i tillegg reguleringsplan etter plan- og bygningsloven.

Det foreslås en egen bestemmelse om etablering av offentlig infrastruktur som veier, kraftproduksjonsanlegg, kraftledninger, vannforsyningsystemer m.v. Dette krever dispensasjon fra departementet etter markaloven og reguleringsplan etter plan- og bygningsloven. Unntatt fra kravet til reguleringsplan er tiltak som krever konsesjonsbehandling. Vedlikehold eller utbedring kan imidlertid utføres uten tillatelse etter markaloven.

Ut over dette kan bygge- og anleggstiltak bare foretas etter dispensasjon i medhold av markaloven. Loven stenger dermed for reguleringsplaner for andre formål enn idrettsanlegg og større løyper samt offentlig infrastruktur. Det foreslås en egen dispensasjonsbestemmelse med kriterier for dispensasjon, og det kreves ikke dispensasjon fra plan- og bygningsloven i tillegg.

Loven skal legge til rette for en helhetlig og samordnet forvaltning av Marka. Ettersom kommunene fortsatt skal ha betydelig myndighet innenfor markagrensen, er det behov for en instans som kan sørge for denne samordningen. Det foreslås derfor at klager på kommunale vedtak skal avgjøres av Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Dersom en sak krever samordning over kommunegrenser eller nasjonale hensyn tilsier det, kan saken behandles av departementet. Loven har også en adgang for departementet til å utarbeide plan på regionalt nivå etter plan- og bygningslovens bestemmelser.

Skogsdriften foreslås fortsatt regulert av skogbruksloven med tilhørende forskrifter. Restriksjonsnivået for skogbruket skal stort sett være det samme som nå, men det vil bli en hjemmel i markaloven for at avgrensede områder kan vernes av hensyn til friluftslivet. I slike områder vil det kunne gis nærmere vernebestemmelser, også om skogsdrift, dersom det er nødvendig av hensyn til friluftslivet. Økonomisk tap skal erstattes etter alminnelige rettsgrunnsetninger.

Det foreslås egne regler om motorferdsel i utmark samt en hjemmel for å kunne begrense kjøring på private veger i marka. Reglene vil gjelde istedenfor og vil være noe strengere enn gjeldende motorferdsellov med forskrifter.

Det foreslås bestemmelser om tilsyn og kontroll med tilhørende sanksjonsbestemmelser der Statens naturoppsyn gis tilsynsansvar i tillegg til kommunene. For øvrig inneholder lovutkastet bestemmelser om et eget markaråd som kan ivareta en ombudsmannsfunksjon i Marka.

KONSEKVENSER I LIER KOMMUNE

Arealbruk

I forbudet mot bygge og anleggstiltak er lovforslaget i tråd med intensjonene i Liers kommuneplan. Det er noe mer kategorisk i forbudet da kommuneplanen åpner for å vurdere alle typer arealbruk gjennom reguleringsplanbehandling.

Forslaget til ny markalov prioriterer rekreasjon i form av idrett, friluftsliv og naturopplevelse sterkere i forhold til næringsinteresser enn dagens lovverk.

Idrett som naturlig hører hjemme i marka prioriteres i lovforslaget. Det stilles krav om at anleggenes konsekvenser vurderes gjennom reguleringsplanbehandling. Dette er i tråd med gjeldende praksis i Lier kommune.

Det gjøres en grenseoppgang av hvilke idrettsanlegg som bør kunne ha plass i marka og hvilke som ikke bør ha det.

Denne presiseringen kan være nyttig og er i tråd med den alminnelige oppfatning og dagens praksis.

Lovforslaget må forstås slik at selv enkel tilrettelegging for friluftslivet som rydding og merking av løyper og stier skal godkjennes av kommunen etter markaloven etter at Markarådet har avgitt uttalelse. Dette betyr at saksbehandlingen av slike tiltak blir betydelig mer omfattende.

At organisasjoner kan gis en generell rett til å anlegge stier og løyper kompliserer saksbehandlingsrutinene ytterligere.

Reguleringsplaner

Lovforslaget sier at gjeldende reguleringsplaner innenfor markagrensen oppheves.

Dersom endelig markagrense blir som dagens markagrense vil følgende reguleringsplaner i Lier berøres:

Reguleringsplan for Lindeberget vedtatt 11/2-03.

Område for bebyggelse til servering med utleie og overnatting, eksisterende fritidsbebyggelse, vei og parkering.

Reguleringsbestemmelsene sier om serveringssted med utleie og overnatting:

1. Utnyttelsen med eksisterende bebyggelse må ikke samlet overstige tillatt bruksareal, TBRA. T-BRA beregnes til 436 m².

Ny markalov kan få konsekvenser ved at bebyggelse til servering og overnatting ikke lenger tillates og at atkomstvei med parkering ikke tillates. Dette kan utløse erstatning.

Det ble 31/5-05 gitt rammetillatelse og igangsettingstillatelse for serveringsbygget.

Rådmannen forstår det slik at loven ikke opphever disse tillatelsene så bygget vil fortsatt kunne oppføres dersom arbeidene igangsettes innen 31/5-08.

Enger Østre, løsmasseuttak, vedtatt 29/5-90.

Område innenfor markagrensen regulert til skogbruk.

Ny markalov får ingen praktiske konsekvenser.

Tranby III Felt D3, Q2, Q3, Q5, Q7 og Q8, vedtatt

Innenfor markagrensen er det regulert tomt til transformatorstasjon og mer utfartsparkering enn det som er anlagt i dag.

Ny markalov kan få konsekvenser ved at anlegg av ytterligere utfartsparkering kan kreve dispensasjon fra loven. Transformatorstasjonen er etablert lenger inn i marka. Den regulerte plasseringen er neppe lenger aktuell.

Poverud-Ulven golfsenter vedtatt 15/12-03.

Området er regulert til golfbane.

Ny markalov kan få konsekvenser ved at deler av den regulerte golfbanen ligger innenfor markagrensen og ikke lenger kan realiseres. Dette kan utløse erstatning.

Byggetillatelser

Lovforslaget sier ikke noe om forholdet til gyldige byggetillatelser. Det forutsettes derfor at byggetillatelser som er gitt, men ikke utført/igangsatt, fremdeles vil være gyldige.

Offentlig infrastruktur

Det er vanskelig å se at anlegg av offentlig infrastruktur ville kunne være aktuelt i Liers del av Vestmarka og Kjekstadmarka. Lovforslagets restriksjoner på slike anlegg har derfor liten praktisk betydning. Lovforslaget berører ikke anlegg av landbruksveier.

Motorferdsel

Lovforslaget har forbud mot motorferdsel på samme måte som dagens lovverk og endrer lite i forhold til dagens situasjon.

Det må bemerkes at det foreslås at departementet kan gi forskrift som forbyr eller begrenser motorferdselen på private veier til for eksempel friluftsmål.

Det betyr at avgjørelser om dette ikke lenger blir tatt lokalt i Lier kommune, men i departementet.

Veien fra Enger til Engersetra og Asdøltjern er i dag åpen for allmenn ferdsel og vil kunne berøres av dette.

Ingen andre veier i Vestmarka eller Kjekstadmarka er i dag åpne for allmenn ferdsel.

Skogbruk

Lovforslaget berører til sammen ca. 40km² i Vestmarka og Kjekstadmarka.

Det drives aktivt skogbruk i begge marker.

I Vestmarka er det 30.000 daa produktiv skog, fordelt på ca 80 eiendommer (ikke eiere),

i Kjekstadmarka: 10.000daa skog, fordelt på 57 eiendommer (ikke eiere).

Bonitetsfordeling for begge områdene samlet er: Høy 56 %, middels 36 %, lav bonitet 8 %

Det hogges årlig ca 15.000m³ tømmer til en bruttoverdi av 5,4 mill.kr/år.

Skogbruket i området vil som før bli regulert av skogloven med forskrift. Markaloven åpner imidlertid for vern av områder som er særlig viktig for friluftsliv.

I Lier blir dette neppe aktuelt i noe særlig omfang. Grensene for markaforskriften etter skogloven og markagrensen etter PBL er i dag forskjellige. Disse bør endres så de blir sammenfallende.

Forvaltning

Loven innebærer en nokså omfattende innskrenkning av kommunens myndighet etter plan- og bygningsloven. Markaloven får stor rettsvirkning for Lier kommune i og med at den vil omfatte store arealer innenfor vår kommunegrense.

Kommunen beholder myndigheten til å behandle søknader. Klagebehandlingen foreslås lagt til Fylkesmannen i Oslo og Akershus for å få en mer helhetlig forvaltning. Forslaget bryter med gjeldende ordning om fylkesmannens kompetanse til å behandle klager innenfor fylkets grenser, men øvrige fylkesmenn skal fortsatt ha oppgaver knyttet til faglige uttalelser, rådgivning overfor kommunen mv.

Det er vanskelig å forutse hvorvidt denne omleggingen vil gjøre det lettere eller vanskeligere for Lier kommune å nå fram med sin syn.

Loven gir departementet anledning til å oppnevne et råd for markasaker.

Det er foreløpig uavklart hvilken rolle dette rådet er tiltenkt i forvaltningen, hvilke oppgaver og mandat det skal ha og hvordan representasjonen i det skal være.

RÅDMANNENS VURDERING

Lovforslagets intensjoner om å bevare Osломarkas kvaliteter for idrett, friluftsliv og rekreasjon er etter rådmannens mening fullt ut i tråd med de holdninger og prioriteringer Lier kommune legger til grunn for sin forvaltning av Vestmarka og Kjekstadmarka.

Prosedylene rundt tilrettelegging av enkle av løyper og stier uten terrenginngrep kan synes unødvendig tungvinn. Rådmannen mener det burde gjøres en klarere grenseoppgang mellom hvilke tiltak det er nødvendig å underlegge strengere prosedyrer og for hvilke tiltak det åpenbart ikke er nødvendig.

I forbudet mot bygge og anleggstiltak er forslaget i tråd med intensjonene i Liers kommuneplan. Det er noe mer kategorisk i forbudet, da kommuneplanen åpner for å vurdere alle tiltak gjennom reguleringsplanbehandling.

I høringsnotatet står det at §4 ikke er til hinder for masseuttak til "husbehov i jord- og skogbruk" og anlegg av landbruksveier. Dette kan føre til omfattende inngrep, og denne anledningen står etter rådmannens mening i dyp kontrast til hva loven ellers er restriktiv til. Det bør føyes til at anlegg av landbruksveier er regulert i andre forskrifter der de nødvendige hensyn til Marka er ivaretatt.

Loven kan føre til et noe mer komplisert regelverk. Andre lover bl.a. plan- og bygningsloven, friluftslivloven, skogloven, naturvernloven, viltloven, forurensingsloven, kulturminneloven, lakse- og innlandsfiskekloven og vannressursloven vil gjelde parallelt med en markalov og utfylle denne. For noen forhold vil annet regelverk gå foran markaloven. Andre ganger går markaloven foran. Dispensasjon etter PBL §7 vil ikke gjelde i marka. Det bør vurderes om det i stedet kan gjøres endringer i eksisterende lovverk og forskrifter i forhold til å tilpasse dette til utfordringene knyttet til marka. Det kunne utarbeides Rikspolitiske retningslinjer for Osломarka, alternativt kunne det opprettes landskapsvernområde som ikke regulerer annet enn arealbruken.

Avgjørelsen om private veier skal holdes åpne eller stenges for allmenn motorferdsel skal etter lovforslaget fattes av departementet. Hvorvidt en vei skal være åpen for allmennheten for å lette tilgangen til friluftsområdene bør vurderes og avgjøres i kommunene.

Rådmannen vil bemerke at det legges opp til at lovens geografiske virkeområde skal fastlegges etter at lovens juridiske virkeområde er bestemt. Det vil si bestemme reglene først og hvilket område de gjelder for etterpå.

En må da forvente at kommunene arbeider for at lovens virkeområde fastsettes til det område de ønsker at loven skal gjelde for.

Dette kan føre til at det en rekke steder blir arbeidet for at markagrensen flyttes.

Det kan stilles spørsmål ved om det er tjenlig å åpne en diskusjon rundt markagrensen på denne måten.

Skogbruket i området vil som før bli regulert av skogloven. Rådmannen kan ikke se at forslaget til lov om marka får noen vesentlig betydning for skogbruket.

Kommunen skal ta stilling til tiltak etter lovens §§ 5 og 6, samt dispensasjoner etter § 4.

Kommunen vil også få en sterkere plikt til å føre tilsyn i marka, sammen med Statens naturoppsyn.

Lier kommune har ikke ressurser til slikt tilsyn i dag og trenger økte rammer fra staten for å ivareta denne funksjonen.

En konsekvens av loven kan være at gjeldende reguleringsplaner oppheves og at tiltaket den la til rette for ikke lenger kan gjennomføres. Det kan medføre plikt til å erstatte det tap grunneieren måtte lide på grunn av utbyggingsmulighet. Det må forutsettes at kommunen holdes skadesløs for økonomiske konsekvenser på grunn av loven og at staten tar erstatningsansvaret.

Rådmannen forutsetter at byggetillatelse som er gitt, men ikke utført/igangsatt, fremdeles vil være gyldige

Rådmannens forslag til vedtak:

Lier kommune gir følgende uttalelse til "Utkast til lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner(Marka):

1. Lier kommune er fullt ut enig i intensjonene om å bevare Oslomarkas kvaliteter for idrett, friluftsliv og rekreasjon.
2. Lier kommune tror ikke en ny lov for Oslomarka er det riktige virkemiddelet for å følge opp disse intensjonene. Lier kommune mener forvaltningen av marka blir unødvendig komplisert ved at det innføres en ny lov i tillegg til de lover som fortsatt skal gjelde.
Lier kommune foreslår at marka fortsatt forvaltes lokalt i kommunene basert på dagens lovverk og at de viktigste nasjonale hensyn sikres gjennom rikspolitiske retningslinjer til plan- og bygningsloven.

Til selve lovutkastet vil Lier kommune bemerke:

3. Prosedyrene rundt tilrettelegging av enkle løyper og stier uten terrenginngrep kan synes unødvendig tungvinne. Lier kommune mener det bør gjøres en klarere grenseoppgang mellom hvilke tiltak det er nødvendig å underlegge strengere prosedyrer og for hvilke tiltak det ikke er nødvendig.
4. Myndigheten til å forby eller begrense ferdselen med motorkjøretøy på privat vei bør tillegges kommunene istedenfor departementet.
5. Utkastet til lov om marka og utkast til forskrift om markagrense bør sendes på høring samtidig og behandles samtidig. Grensene for markaforskriften etter skogloven bør endres samtidig så grensene blir sammenfallende.
6. Dersom kommunene gjennom lov pålegges nye eller utvidete oppgaver må staten bære kostnadene. Kommunene må få økte rammer fra staten for å kunne utføre et utvidet tilsyn i marka.

7. Det må forutsettes at kommunen holdes skadesløs for økonomiske konsekvenser på grunn av loven og at staten tar erstatningsansvaret.
8. Lier kommune forutsetter at byggetillatelser som er gitt, men ikke utført/igangsatt, fremdeles vil være gyldige

Vedlegg: Høringsbrev fra Miljøverndepartementet, datert 25/6-07.
Høringsnotat fra Miljøverndepartementet